

підготовлено плани семінарських і практичних занять, методичні вказівки та індивідуальні завдання, збірник завдань та практикум з дослідження макроекономічних моделей за допомогою ППП СУПЕРКАЛК-4.

З метою підвищення якості викладання курсу «Макроекономіка» у вищих навчальних закладах України, науково-методична конференція має прийняти рекомендації щодо:

1. Структури курсу. Вважаємо за необхідне поділ курсу на три складових: а) макроекономічна теорія (для підготовки спеціалістів 2-го рівня «бакалавр»); б) макроекономічний аналіз (для підготовки спеціалістів 3-го рівня «спеціаліст»); в) макроекономічне моделювання (для підготовки спеціалістів 4-го рівня «магістр»).

2. Видів контролю. Враховуючи те, що «Макроекономіка» є фундаментальною дисципліною — замість заліку слід впровадити складання іспиту.

3. Використання умовних позначень. Зважаючи на те, що у вищих навчальних закладах України використовується багато перекладної літератури з англomовних видань, вважаємо за доцільне використання таких позначень, як і в цих джерелах.

4. Сформувані авторський колектив для видання підручника та підготовки збірників завдань і тестів.

*Сарай М. І.,
доцент (ТАНГ),
Ковальчук В. М.,
доцент (ТАНГ)*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПРОЕКТ ПРОГРАМ КУРСУ ІСТОРІЇ ЕКОНОМІЧНИХ УЧЕНЬ

Проект програми, що представлений на обговорення конференції, в основному відповідає сучасним вимогам курсу історії економічних учень. Однак, на наш погляд, деякі теми потребують певного коригування щодо наповнення їх змістом та розташування в структурі курсу.

Зокрема першу тему «Предмет курсу» варто доповнити атрибутами, які властиві будь-якій вступній темі нового навчального предмета. Її доцільно подати в такій редакції: «Предмет історії економічних учень, його функції. Принципи історичності та системного аналізу. Комулятивний підхід до вивчення історії економічних учень. Критерії періодизації історії розвитку економічної думки.

Місце історії економічних учень у системі економічних наук, її роль в оволодінні культурою економічного мислення та розвитку економічної науки в цілому».

Структура курсу історії економічних учень.

У темі 2 потрібно виділити питання матеріальних передумов та особливостей становлення економічної думки Стародавнього світу та середньовіччя, вплив релігійної ідеології.

У цій темі не відзначено роль арабських мислителів та каноністів у розвитку економічної думки в домеркантилістський період. Ми дотримуємося думки, що Ібн-Халдун висловив окремі глибокі наукові положення і справедливо вважається найвидатнішим економістом усього Середньовіччя, а не тільки Сходу. Про це свідчить його в достатній мірі наукова теорія соціального прогресу, перше в історії науки розмежування необхідної і додаткової праці, необхідного і додаткового продукту, тлумачення двоїстої властивості продукту обміну — споживної вартості і вартості. Арабський мислитель також вперше розглядав вартість як форму прирівнювання кількості праці і як матеріальну субстанцію — сукупність витрат сировини і праці, а ціну — як грошовий вираз вартості, відзначив вплив попиту і пропозиції на ціну.

Економічна спадщина Ібн-Халдуна мала великий вплив на розвиток економічної думки, вивчається в даному курсі в усьому світі і заслуговує на те, щоб зайняти місце і в нашому курсі.

Вивчення європейського середньовіччя доцільно розпочати з розгляду юридичних збірників Франківської держави («Капітулярій про вилли») та Київської Русі («Руська правда»), які законодавчо закріпили феодальні економічні відносини в Європі та Київській Русі.

Далі в цій темі до меркантилізму варто згадати про економічні погляди каноністів (Фома Аквінський) та соціально-економічні утопії Т. Мора і Т. Кампанелли.

Темі 3 пропонується назвати «Зародження і становлення класичної політичної економії» і закінчити її економічним ученням А. Сміта, перенісши вчення Д. Рікардо в наступну тему.

Запропонована тема 4, на наш погляд, ні логічно, ні хронологічно не вписується в структуру курсу, оскільки ще не розглянутий подальший розвиток основних положень А. Сміта іншими класиками. Тому тему 4 слід назвати «Еволюція класичної політичної економії та її критика».

При наповненні даної теми змістом бажано відмовитись від уявлення про класиків політичної економії як тільки про таких, що стояли на позиціях трудової теорії вартості, а решта — вульгарні економісти. До цієї категорії вчених, очевидно, слід віднести представників, які дослідили і сформулювали фундаментальні економічні закони, закономірності та принципи економічного лібералізму або системати-

зували наявні результати науки. Відповідно у блоці проблем про еволюцію класичної політичної економії потрібно розглядати послідовно економічні вчення Ж. Б. Сея, Т.Р. Мальтуса, Д. Рікардо, Дж. Мілля, Дж. Р. Мак-Куллоха, Н. Сеніора, Дж. С. Мілля.

У блоці критики класичної політичної економії доцільно розглянути погляди Ж. Ш. Сисмонді, П. Ж. Прудона, Ф. Бастіа, Г. Ч. Кері та представників німецької історичної школи. При компонуванні змісту даної теми варто дотримуватися принципу історизму замість класового та територіального підходів. У цій темі було б доцільно посилити позиції Ж.Б. Сея, на теоретичних положеннях якого ґрунтувався наступний розвиток немарксистської економічної науки протягом понад 100 років. Абзац про економічні погляди Т. Мальтуса треба доповнити положенням про відкритий ним закон спадної віддачі ресурсів.

Теми 6 і 8 пропонуємо об'єднати в тему 5 під назвою — «Економічне вчення соціалістів, марксистська політична економія», у ній було б логічно розглянути такі блоки проблем: 1) економічні ідеї соціалістів-утопістів та їх роль у зародженні марксистської теорії. Погляди Ф. Лассалля; 2) марксистська економічна теорія (без розгляду періоду її формування в 40—50 рр. ХІХ ст.); 3) історична доля марксистського економічного вчення, його догматизація соціал-демократією, виникнення соціал-реформізму.

Далі пропонуємо розглянути теми: 6. Маржиналізм. Становлення неокласичної традиції в економічній теорії. 7. Кейнсіанство та його еволюція. 8. Інституціональні концепції. 9. Еволюція неокласичних ідей. Неолібералізм. 10. Економічна думка в Україні.

*Дмитриченко Л. І.,
канд. екон. наук, доцент (ДонДУ)*

ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ В КУРСІ ІСТОРІЇ ЕКОНОМІЧНИХ УЧЕНЬ

Формування в Україні нового типу ринкових відносин посилює інтерес до економічної політики сучасних цивілізованих держав, яка визначає розквіт їхніх продуктивних сил. Така політика спирається на аргументовану економічну теорію. Вивчаючи історію формування основних напрямів і шкіл сучасної економічної теорії, а також практику її використання державами при розробленні соціально-економічної політики, ми дійшли висновку, що вона розвивається в рамках концепції державного регулювання економіки. Розуміння й прийняття цього твердження є досить важливим для визначення стратегії і тактики України у вирішенні соціально-економічних проблем.